

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. IV. Minister extraordinarius Confirmationis ex dispensatione
Pontificis est simplex Sacerdos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

potest inferioris gradus Clericis demandare? Scriptum scio: attamen confidenter pronuntio, & unanimiter cum cæteris Doctoribus Catholicis (paucis exceptis) assero:

CONCLUSIO IV.

Minister extraordinarius Confirmationis ex dispensatione Pontificis est simplex Sacerdos.

43. Extraordinarius Confirmationis minister est simplex Sacerdos. Sotus. Pontius. Trident. Quod sic manifestum ex decreto Eugen. IV.

DE hac conclusione sic loquitur Sotus 4. dist. 7. q. unica art. 11. Est ergo jam non solum opinio verum & Ecclesie sanctio. In quam sententiam vaide propendet Pontius parte 4. c. 3. n. 11. propter definitionem Trident. sess. 7. de hoc Sacramento can. 3. Si quis dixerit sancta Confirmationis ordinarium ministrum &c. Et decretum Eugenij IV. in Concil. Florentino, ubi ille Pontifex eisdem utitur terminis dicens: Ordinarius minister est Episcopus: satis significans per illum modum loquendi, ministrum extraordinarium esse simplicem Sacerdotem.

Atque, ut nulla prorsus maneret ratio dubitandi de ejus mente, in fine illius §. addit: Legitur tamen aliquando per Apostolicæ Sedis dispensationem ex rationabili & urgente admodum causa simplicem Sacerdotem Christianitate per Episcopum consecrâ hoc administrasse Confirmationis Sacramentum.

Putat autem Pontius Eugenium in suo decreto locutum fuisse definiendo. Quamvis enim tempore illius decreti (quod emanavit super unione Jacobinorum & Armeniorum) Græci non adfuerint Concilio; placuit tamen Græcis Jacobinos & Armenios à Latinis instrui; ideoque edita fuit illa constitutio nomine totius Concilij, quod unum censebatur (licet jam aliqua pars decisset) ex continuatione, præsertim præsentente ipso capite summo Pontifice.

Verba Pontificis ad præsens propositum confirmandum habens hæc exscribo: Quis non vehementer admiretur uno eodemq. tam brevi tempore, duo sic præsertim, & tot sæculis desiderata opera (Græcorum scilicet & Armeniorum unio cum Romana Ecclesia) in hoc sacro Concilio fuisse tam feliciter consummatâ?

Et post pauca concludendo inquit: Multis itaque adhibitis disputationibus, colloquiis & tractatibus, postq. non mediocrem testimoniorum inspectionem, quæ ex sanctis Ecclesie Patribus & Doctoribus deducta sunt, & earum,

de quibus agebatur, verum discussione, tandem expedire indicavimus, ne illa in futurum de fidei veritate apud ipsos Armenios hæsitare esse valeat, atque idem per omnia sapiant cum Sede Apostolica, unioq. ipsa stabili & perpetua sine ullo scrupulo persevere, ut sub quodam brevi compendio Orthodoxæ fidei veritatem, quam super præmissis Romana profertur Ecclesia, per hoc decretum sacro hoc approbante Florentino Concilio, ipsis Oratoribus ad hoc etiam consentientibus, traderemus. Hæc Eugenius.

In quibus verbis cum Pontio supra tria confidero. Primum, instructionem illam datam esse Armenijs post longam disputationem Patrum. Secundum, dari compendium orthodoxæ fidei, quam in his rebus Romana tenet Ecclesia. Tertium, dari hujusmodi compendium sacro approbante Concilio Florentino, ipso Romano Pontifice præsentente.

Quidquid sit de veritate fidei, quam asseveranter nolo hæc tradere propter auctoritatem DD. Catholicorum, qui post Florentinum contrarium docuerunt: & quæ responderi posset, Concilium Trident. licet definit ordinarium ministrum esse Episcopum, nihil tamen de extraordinario tradere: Florentinum verò esto loqueretur definitivè in materijs & formis Sacramentorum, aut etiam ministris; atta men obiter solum attingere dispensationem illam Apostolicam, neque ullum habere verbum, quod definitionem indicet. Quia, inquam, sic responderi posset, ideo sufficit nobis certitudo theologica.

Antequam autem ostendo hanc certitudinem paucis significo, perperam Pontium supra n. 1. citare divum Bonav. pro opposita sententia. Etenim 4. dist. 7. circa litteram Magistri sic inquit Doctor Seraphicus: Respondeo dicendum quod quamvis Sacerdos non possit propriâ auctoritate, tamen pro causa necessaria summus Pontifex, in quo est plenitudo potestatis, potest alij, quam Episcopo committere. Et ille non facit auctoritate sua, sed auctoritate sibi commissâ: unde ille potius facit cuius auctoritate fit. Quid manifestius dici poterat?

Quod ergo eadem dist. a. r. q. 3. dicit: Illud Sacramentum nec potest, nec debet per alios (quam Episcopos) dispensari. Et si alij præsumunt, nihil faciunt: quis benignus lector non interpretabitur de dispensatione ordinaria & sua auctoritate? Porro que fuerit mens Doctoris Subtilis, quem Pontius ibidem docet dubitasse, statim apparebit.

Ratio itaque Conclusionis nostræ est voluntas Christi, quæ constat ex sacro Ecclesie. Legitur, inquit Florent. Sed ubi

Greg. 27. Non dubito quin apud Gregorium Epist. 26. ad Januarium indi. 12. & refertur dist. 95. c. 1. sequentis tenoris: *Peruenit quoque ad nos, quosdam scandalizatos fuisse, quod Presbyteros Chrismate tangere in fronte eos, qui baptizati (Orig. baptizandi) sunt, prohibuimus. Et nos quidem secundum usum veterem Ecclesie nostrae fecimus. Sed si omnino hac de re aliqui contristantur, ubi Episcopi desunt, ut Presbyteri etiam in frontibus baptizatos (Orig. baptizandos) Chrismate tangere debeant, concedimus.*

46. Rogas, quæ causa mutandi verba Originalis? Responso plana est, quia Ecclesia non solet ungere baptizandum Chrismate in fronte, sed oleo Catechumenorum in pectore & humeris, neque ad hanc unctionem opus erat dispensatione Pontificis; cum id munus perpetuò Ecclesie usu Presbyteris fuerit commissum.

Accedit, hanc Epistolam esse revocatoriã prioris Epistolæ ad eundem Januarium datæ (estque 9. ejusdem indictionis 12.) in qua prohibuerat Presbyteris confirmare, dicens: *Presbyteri baptizatos infantes signare sacro in frontibus Chrismate non presumant. Sed Presbyteri baptizatos ungant in pectore, ut Episcopi postmodum ungere debeant in fronte.* Refertur de Consec. dist. 4. c. 120.

Et verò quis unquam audivit Ecclesiam ab antiquo solitam ungere seu chrismare parvulos in fronte extra Sacramentum Confirmationis? Confirmationem ergo secundum veterem Ecclesie usum prohibitam Presbyteris simplicibus (nam his qui simul erant Episcopi semper fuit licita) non solum permittit, sed propter scandalum exortum, etiam positivè concedit Gregorius Epist. 26. citatâ, non uni tantum aut alteri personæ, sed toti provincie, id est, omnibus Sacerdotibus Sardinie in absentia Episcopi.

Et Gregorius Epistolâ 26.

47. Quem secuti sunt alij Pontifices, Nicol. IV. Joan. XXI. Urban. V. Eugenius IV.

Gregorium postmodum secuti sunt Nicol. IV. Joan. XXI. Urbanus V. & Eugenius IV. alijque Pontifices Romani dispensantes (ut refert Leo X. in Bullario Rodr. Bulla 3.) cum nonnullis fratribus Ordinis nostri in terris infidelium existentibus, ut in casu necessitatis (verba sunt Leonis bullâ citatâ, in qua confirmat hujusmodi privilegium) Episcopi in Provincia non existentibus, Confirmationis Sacramentum, & Ordinationes, usque ad minores Ordines fidelibus ministrare, capellas, & altaria, nec non calices, & paramenta Ecclesiastica benedicere &c. valeant, & possint.

Pontius.

Idem, teste Pontio supra c. 3. n. 6. concessit Adrianus VI. anno 1521. die 25. Aprilis petentibus Fratre Glapione, & Francico de

Angelis, pro Indijs, & regionibus, ubi non sunt Episcopi, ut Sacerdos Regularis ex Minoribus pollet cum Chrismate ab Episcopo consecrato confirmare. Dicitur autem haberi hoc indultum authenticum Hispali in Monasterio S. Francisci. Ita Ille.

Sed fallitur: nam indultum concessum isto anno & die petentibus Glapione & Francisco de Angelis, est illud Leonis X. mox allegatum, ut patet ex Bulla apud Rodr. & verò quomodo esset Adriani VI. qui creatus fuit Pontifex anno 1522?

Ceteroquin hic Pontifex anno primo sui Pontificatus die 16. Maij confirmavit indulta omnia à suis prædecessoribus concessa Fratribus Minoribus existentibus in Indijs Bullâ: *Exponi nobis fecisti. 1. apud Rodriq. ibi: Et quia, ut accepimus, per præfatos prædecessores nostros Romanos Pontifices aliqua indulta concessa fuerunt Fratribus existentibus, aut ire procurantibus in dictis, vel ad dictas Indiarum partes, nos omnia illa confirmando, ac (quatenus opus est de novo concedendo) volumus ut præfati Prælati Fratrum pro tempore existentes, & quibus ipsi de suis Fratribus duxerint concedendum omnibus prædictis indultis in genere, vel in specie hæcenus concessis, & impostis concedendis, uti, potiri & gaudere libere & licite possint & valeant, habentes omnia pro sufficienter expressis tanquam si de verbo ad verbum in sererentur.*

Quorum indulta Confirmavit Adrianus VI.

48. Et Gregorius XIII. dispensavit cum Partibus Societatis in Indijs commorantibus: & audivimus eos, inquit Pontius supra, qui se ministrasse hoc Sacramentum ex ea dispensatione asservere, & apud eos hujus auctoritatis concessæ asservari Pontificium diploma. Fides sit penes Pontium.

Quibus consonat Concilium Senonense

Accedat Concilium Senonense in decretis morum c. 38. ubi cum dixisset, Abbates non habere potestatem confirmandi, addidit: *Quod si qui sint, qui contendant sibi competere hanc facultatem ex privilegio, volumus, quod cum primum fuerint requisiti à suffraganeis nostris, de privilegio fidem facere teneantur.*

Hæc omnia confirmantur ex declaratione Cardinalium ad can. 3. sess. 7. Concil. Tridentini de hoc Sacramento, sub hac forma verborum: *Abbates ex privilegio Sedis Apostolicæ, de consensu tamen Ordinariorum, hoc Sacramentum Confirmationis conferre possunt.*

Et confirmantur omnia ex declaratione Cardinalium.

Quis porò dicere audeat, imò possit sine injuria, Gregorium Pontificem tam doctum & sanctum, aliosque jam enumeratos non minoris potestatis, in re tanti momenti errasse? Certè convincitur summæ temeritatis, qui absque solidissimo fundamento refragatur auctoritati tot summorum Pontificum ac Conciliorum.

Dicere hoc omnes errasse temeritatem.

000

Quod

est, quod si à principio non licuit Sacerdoti simplici; Papa tamen potuit quemlibet Sacerdotem illius regionis facere Episcopum, quantum ad istum actum, non tamen conferendo sibi simpliciter gradum Episcopalem, nec quantum ad alios actus: Et tunc quilibet eorum verè confirmavit tanquam Episcopus quantum ad istum actum: Et ratio conferendi istum gradum cuiuslibet Sacerdoti quantum ad istum actum poterat esse scandalum vitandum.

Hic tandem quiescit Doctor non dubitans (ut perperam illum intelligit Pontius cap. 3. num. 1.) de concessione Pontificis, aut eius sufficientia, (quam palam ubique supponit) sed post diligentem inquisitionem modi explicandi huiusmodi dispensationem, tacite innuens hunc quantum, cui nihil omnino opponit, fore amplectendum. Quem & ego discipulus minimus inhaerens vestigijs tanti mei Magistri cæteris præferendum iudico; atque ita explicio.

Quem tacite innuit amplectendum;

53.

Pontifex potestatem confirmandi solis Episcopis propriam, iure scilicet ordinario ex divina institutione per se & primario ac independentem, illam, inquam, validè & licitè ex rationabili causa delegat simplici Sacerdoti, qui vi suæ Ordinationis proximè capax est huiusmodi commissionis, & remorè ac dependenter ipsius actus Confirmationis. Facere ergo Sacerdotem Episcopum quoad istum actum, non est aliud, quàm potentiam eius remotam, fundatam in Ordine & caractere Sacerdotali, per dispensationem sive delegationem reducere ad potentiam proximam.

Qui modus ab auctore explicatur,

Et per simile declaratur.

Eodem fere modo, quo potestas remota ad absolvendum, quam quilibet Sacerdos accipit in sua Ordinatione, fit proxima per potestatem jurisdictionis ordinariam vel delegatam, postmodum ab Ecclesia collatam.

Deinde ceu Parochus rectè negatur habere potestatem excommunicandi, scilicet ordinariam vi officij sui, licet eam delegatam possit accipere à summo Pontifice, ita etiam verissimè dicitur, simplicem Sacerdotem non habere potestatem confirmandi, scilicet ordinariam vi characteris Presbyteralis, quamquam eam delegatam queat à Papa accipere.

Itaque potestas confirmandi tam Episcopo, quàm Presbytero, competit ratione Ordinis, ac consecrationis; Episcopo, quidem completè & proximè; Presbytero verò conditionatè, si accedat dispensatio Pontificis, quod est competere in potentia remota. Et ideo hæc potestas nullo modo pertinet ad potestatem jurisdictionis.

Pontius.

Nec hoc mirum alicui videri debet (in-

quit Pontius parte 4. cap. 6. n. 6.) Nam character non est aliqua potentia physica, quæ eodem modo semper operetur, sed est qualitas realis significativa ex voluntate divina. Sicuti ergo character sacerdotalis non significat absolutè & simpliciter potestatem absolvendi à peccatis, sed sub conditione, si accesserit iurisdictione, sic quoque non significat simpliciter & absolutè potestatem confirmandi, sed conditionatè, si advenerit commissio Pontificis, ut constat ex doctrina Ecclesiæ tradita in factis Pontificum, in praxi, & Conciliorum decretis, in quibus error tam perniciosus esse non potest.

Ex his non difficilis est responsio ad caput penultimum extra de Consec. Eccl. ubi Gregorius IX. scribit Astoricensi Episcopo in hæc verba: *Aquà per Episcopum benedictà Ecclesiam reconciliari posse per alium Episcopum non negamus, per Sacerdotes simplices hoc fieri de cætero prohibentes: non obstante consuetudine provincie Braccarensis (qua dicenda est potius corruptela) quia licet Episcopus committere valeat, quæ iurisdictionis existunt, quæ Ordinis tamen Episcopalis sunt, non potest inferioris gradus Clericis demandare.* Ita Pontifex.

54.
Ex quibus facilius deducitur responsio ad quoddam cap. Juris Canonici.

Ubi dicitur, (inquit Pontius parte 4. c. 3. n. 10.) ea, quæ consecrationis sunt, non consecrato committi non posse.

An textum inspexerit nescio. Credo sic verba Pontificis perstrinxisse, ut nullo negotio satisfaceret objectioni respondendo, prout ibidem respondet: In Presbytero esse consecrationem remotam, sufficientem, ut posità conditione possit ministrare Sacramentum Confirmationis, sicut etiam in illo ratione Ordinis est sufficiens fundamentum, ut accedente iurisdictione (ut dici solet) possit absolvere à peccatis, à quibus sine ea invalidè absolvit. Et etiam ratione Ordinis est in Presbytero sufficiens fundamentum, ut possit illi committi ministerium Sacramenti Ordinis, quod sine ea commissione inaniter & invalidè conferret. Non ergo committitur exercitium Confirmationis non consecrato, sed consecrato. Hactenus ille.

Quod non bene interpretatus est Pontius,

Responsio conformis lectioni, sed vitiose, & planè repugnanti verbis, & menti Pontificis, quod sic ostendo. Prohibet Papa Ecclesiam reconciliari per simplicem Sacerdotem etiam ex commissione Episcopi. Quare? quia hæc reconciliatio est Ordinis Episcopalis, quæ autem Ordinis Episcopalis sunt, nequit Episcopus demandare Clericis inferioris gradus.

55.

Ut ex verbis Pontificis ostenditur,

Rogo Pontium, qui sint isti Clerici inferioris

rioris gradus; an forte Diaconus, aut Subdiaconus? sed & isti consecrati sunt. An Clerici minorum Ordinum, aut primæ Tonfuræ? At & illi suo modo Deo oblati sunt.

Et esto solus Sacerdos propriè sit, & dicitur consecratus, reliqui autem inferioris gradus Clerici non consecrati: quomodo tunc bene argumentatur Pontifex: Episcopus non potest demandare ea, quæ sunt sui Ordinis, Clericis inferioris gradus, id est, Diaconis, Subdiaconis &c. ergo non potest committere reconciliationem Ecclesiæ simplici Sacerdoti? Num forsitan hæc consequentia bona sit apud Pontium: Episcopus non potest Diacono, aut alij Clerico inferioris Ordinis committere administrationem Sacramenti Confirmationis; ergo neque simplici Sacerdoti?

Ut ergo probatio Pontificis sit efficax, indubiè sub his verbis: *Inferioris gradus Clericis* comprehendit simplices Sacerdotes. Ac proinde, uti hoc tempore vi istius prohibitionis Episcopus invalide committeret simplici Sacerdoti reconciliationem Ecclesiæ; sic pari jure & ratione invalide committeret actum Confirmationis, Pontifice sibi illam commissionem reservante, sicuti reservat impedimenta Matrimonij, approbationem Religionum, dispensationem in quibusdam votis, & similia.

Rogas unde sciam reconciliationem Ecclesiæ consecratæ (de illa enim sola loquitur Pontifex) factam hodiè à simplici Sacerdote ex commissione Episcopi fore invalidam? Respondeo, primò ex his verbis Pontificis: *Licet Episcopus committere valeat*, id est, valide possit, *qua jurisdictionis existunt*; quæ Ordinis tamen Episcopalis sunt, non potest, id est, non valet, *inferioris gradus Clericis demandare*.

Secundò ex verbis immediatè subsequentibus: *Quod autem mandantibus Episcopis super reconciliatione factum est hæcenus per eisdem, misericorditer toleramus*.

Ubi Glossa verb. *Toleramus*, objicit, & solvit: *Sed videtur quod ista sola tolerantia non sufficiat sibi, nisi iterum reconcilietur per Episcopum; quia nulla fuit reconciliatio: ergo iterum debet reconciliari; sicut si aliquis ordinatur ab eo, qui ordinandi potestatem non habebat, iterum debet ordinari* 68. dist. Presbyteri & infra de Presbyt. non baptizato c. 1. & 3. Ecce objectio.

Sequitur solutio. *Sed dic quod per talem tolerantiam ratam habet talem reconciliationem, & incipit valere ex tunc, cum prima nulla fuisset, & ita de nihilo facit aliquid. Sic 3. q. 6. Hoc quippe: & de Consec. dist. 2. Revera, quia*

potest Princeps mutare naturam rei. C. de rei ux. actio. lege unica circa principum Bernardum. Hactenus Glossa. Si ante illam prohibitionem Gregorij erat hujusmodi reconciliatio invalida, quoniam potius post illam, quando jam amplius ab Ecclesia non toleratur?

Cæterum posse delegari reconciliationem Ecclesiarum simplicibus Sacerdotibus, nimis clarè probant privilegia mendicantium. Unum adfero ex Bulla Leonis X. *Religionis honestas* (6. apud Rodrig.) in qua sic Pontifex loquitur: *Ac vestri Ordinis Generalibus, Vicariis, ac Provincialibus, & Capitulis, ac Guaraniis presatis pro tempore existentibus, ut omnia & singula eiusdem Ordinis & observantia Ecclesiarum, Cæmeteria ac capitula, & Oratoria ubicunque existentia receptas, & receptas, & recipiendas seu recipiendas, solemnibus benedictione benedicere: ac illas, seu illa, & eorum quodlibet sanguinis seu seminis effusione, seu alias quomodolibet pollutas, seu pollutas, quanties opus fuerit, aqua per vos, presertim in locis remotis, ubi Episcopum aquam benedictam per duas dietas adire non poteritis, benedicta, reconciliari libere & licite valeatis, auctoritate Apostolicâ tenore presentium concedimus & indulgemus*.

Constat autem ex capite penultimo citato reconciliationem Ecclesiarum esse actum Episcopalis Ordinis, constat, inquam, & tamen, ut ex prædicto privilegio & alijs similibus luculenter patet, Pontifex pro tempore existens valide & licite delegat potestatem reconciliandi; ergo consimiliter potestatem confirmandi poterit concedere, esto Confirmatio sit actus Ordinis Episcopalis. Ac proinde solis Episcopis censetur prohibita hujusmodi commissio, jure saltem humano, si non scripto, certè consuetudinario.

Et idcirco dixi in conclusione: *Ex dispensatione Pontificis*; quæ dispensatio stante prohibitione Ecclesiæ, non tantum requiritur ad ministerium licitum, sed etiam validum, sic quòd Confirmatio collata à simplici Sacerdote ex delegatione solius Episcopi pro invalida haberi debeat, prout etiam reconciliatio Ecclesiæ, ut superius ostendi, quæ fieret ex simili delegatione. Quid miramur? Nam & ipsa delegatio invalida est.

Nonne dispensatio Episcopi in votis reservatis, approbatio Religionum, impedimenta Matrimonij & similia committere censentur invalida? Prorus ita est: non enim sunt actus Ordinis, sicuti v. g. est Consecratio, aut Ordinatio, sed potius actus jurisdictionis, quæ jurisdictione Papa Episcopos potest privare, utpote immediatè ab Ecclesia ipsis concessâ, ut suppono

Qualiter ergo sit efficax Pontificis probatio demonstratur.

36.

Episcopus invalide committit simplici Sacerdoti reconciliationem Ecclesiæ consecratæ.

37.

38.

ex tract. de legibus, & alibi dictis, atque dicendis,

Ceterum mihi videtur verius (inquit Pontius parte 4. c. 3. n. 4.) potestatem dispensandi in hac re, id est, potestatem constituendi extraordinarium ministrum Confirmationis, non solum residere penes summum Pontificem, nisi reservata esset. Hanc sententiam tener Ledesma in 4. dist. 7. q. 1. a. 11. Layman Tract. cit. c. 7. Alphonsus Salmeron To. 12. in Acta Apostolorum Tract. 16. Vers. An vero Episcopi. Hæc Ille.

Probat Primò; quia secundum probabilem sententiam Episcopus potest in sua diocesi quicquid Pontifex potest in tota Ecclesia, nisi specialiter ipsi reservetur, aut pertineat ad universalem Ecclesie statum seu regimen, ut definire res fidei, quod exigit specialem assistentiam Spiritus sancti, quæ non est promissa singulis Episcopis.

Confirmatur: quia ante reservationem Pontificis poterat Episcopus cum suis dispensare in quocumque voto, approbare Religiones pro sua diocesi, constituere impedimenta Matrimonij, & similia, quæ sunt actus jurisdictionis, ut mox dictum est: ergo similiter committere potestatem administrandi Confirmationem.

Probat Secundò ex consuetudine Græcorum, quorum Presbyteri à primis fere temporibus hoc Sacramentum confecerunt. Testes sunt D. Ambr. & D. Aug. Concl. præcedenti citati, vel si qui alij sint auctores istorum librorum. Id autem non fuisse factum ex concessione Pontificis patet, quia peracto Concilio Florentino, & confectis litteris Unionis, Eugenius Pontifex undecim proposuit Græcis quasiunculas (quarum 6. erat: Cur Presbyteri non autem Pontifices, id est, Episcopi, sacro Chrismate utantur, cum soli Pontifices eo uti deberent?) & statim addit: Quas quidem quasiunculas Præses Mytilenensis dissolvisse facile visus est, ultimis duabus exceptis, videlicet, Cur Matrimonia separent? Cur suum Patriarcham ibidem non eligant? In quibus cum summo Pontifici nequaquam satisfecerit, summus Pontifex Imperatorem rogavit, ut doctores de Pontificibus suis ad ipsum mitteret; quippe qui duas ipsas ambiguitates melius explicare scirent. Ita legitur Tomo 4. Concil. circa finem Concil. Florentini.

Ergo (infert Pontius parte 4. cap. 5. num. 10.) licita fuit & secundum Canones ea consuetudo Græcorum. Sed non ex dispensatione Pontificis, eam enim non poterat ignorare Eugenius: ergo

ex dispensatione solius Episcopi.

Respondeo: licet Romanus Pontifex jura omnia in scriinio pectoris sui censeatur habere; tamen, ut dicitur c. 1. de Const. in 6. locorum specialium & personarum singularium consuetudines & statuta (cum sint facti, & in facto consistant) potest probabiliter ignorare. Potuit ergo Eugenius ignorasse dispensationem (utpotè facti, & in facto particulari consistentem) à suis prædecessoribus vel immediatè, vel medianibus Episcopis tamquam ejus delegatis, dispensationem, inquam, concessam Presbyteris Græcis administrandi hoc Sacramentum.

Dico, vel medianibus Episcopis tamquam ejus delegatis; quia quod Pontifex per se ipsum potest potestate ordinariâ jurisdictionis, videtur etiam posse per alium. Quidni possit? Siquidem More majorum ita comparatum est, ut si demum jurisdictionem mandare possit, qui eam suo iure, non alieno beneficio haberet. Lege 5. ff. de Jurisdictione. Enimverò Qui facit per alium, est perinde ac si faciat per se ipsum. Reg. 72. de Reg. Juris in 6. Igitur delegato Pontificis dispensante, est perinde ac si Pontifex dispensaret.

Quin imò plerumque magis expedit eam facultatem dispensandi alteri committere, qui visâ necessitate locorum sæpe valde distantium, cæterisque circumstantijs maturè expensis, rem certius informatus exequatur; sicut ideo Papa habet Nuntios in partibus.

Quamvis ergo Sacerdotes Græci multis sæculis validè confirmaverint, haud equidem ex sola commissione Episcoporum, sed vel ex tacita dispensatione, seu consensu virtuali ac præsumpto Pontificum, vel certè ex commissione olim data ab Apostolis, qui (exceptâ dignitate Capituli) jurisdictionem Papalem habuisse putantur. Sicuti in principio Ecclesie Religiones fuerunt approbatæ ab Episcopis sciente & tacente Pontifice: quo tacito consensu Ecclesia vice Dei sufficienter acceptabat vota, quæ in Religione sic approbatæ emittebantur.

Et sanè aliud nihil probant testimonia Ambrosij & Augustini, quàm Sacerdotes validè confirmasse absente Episcopo, an ex ipsius dispensatione, an verò Pontificis tacitâ vel expressâ, ibi non dicitur. Quin & Suarius hæc disp. 36. sect. 1. existimat Sanctos illos loqui de eo tempore, in quo Presbyteri simul ordinabantur Episcopi: quod valde displicet Pontio, sed immeritò, ut patet ex dictis Concl. præcedenti. Res non meretur longiorem discussionem. Placeat tamen breviter respondere ad ea, quibus

61. Fundata in solius Episcopi dispensatione.

62. Respondeatur equidem Græcos hoc non voluisse ex sola Episcopi commissione.

Sed vel expresso, vel tacito Ecclesie consensu.

Quod solè probant testimonia Ambrosij & Augustini.

Potestas committendi referret penes Episcopos, nisi esset Pontifici reservata; ut aliqui volunt. Pontius. Ledesma. Layman. Salmeron.

Potest enim Episcopus in sua diocesi quicquid Papa in tota Ecclesia.

60. Idque confirmat consuetudo Græcorum.

aliqui probare contendunt, numquam à Gracis Sacerdotibus validè fuisse administratum hoc Sacramentum.

Atque in primis, nemini mirum videri debet, quòd Bulgari à Presbyteris Photianis confirmati, ab Episcopis Latinis fuerint reconfirmati. Siquidem declarat Synodus VIII. can. 4. quæ collata sunt Photio, & ipse in alios contulit sacra ministeria nullius esse efficacis; Ergo nec Photius verus Episcopus; nec ab illo ordinati veri Sacerdotes.

Sed esto, fuerit Photius verus Episcopus: num etiam Bulgari veri ipsius subditi? Minimè. Ergo dispensatio Photij respectu Bulgarorum invalida; nam potestas remota, quam habet simplex Sacerdos, in ordine ad confirmandum compleri debet per jurisdictionem datam à Pontifice, vel saltem ab Episcopo. Jurisdictio autem essentialiter respicit subditum; ergo Confirmatio istorum Bulgarorum etiam ex hoc capite fuerat invalida.

Licet quippe ipsa Confirmatio secundum se non sit actus jurisdictionis, sed Ordinis, ut priùs diximus; adeoque Episcopus possit quemlibet, etiam non subditum, validè confirmare; secùs tamen dispensatio sive commissio facta Sacerdoti; quæ proinde non solum respicit subditum, cui committitur potestas, sed necessario quoque subditos, quibus Sacramentum ex tali potestate ministratur; sicuti delegatio jurisdictionis, per quam completur potestas ordinis ad absolvendum à peccatis non egreditur subditos delegantis.

Eodem planè modo, quo Sacerdos habens potestatem delegatam conferendi Minores ordines, Subdiaconatum, aut Diaconatum, invalidè confert illos Ordines non subditis jurisdictioni delegantis, aut subditis, respectu quorum non habet privilegium; licet Episcopus, qui habet potestatem ordinariam per se & primario vi suæ Ordinationis Episcopalis, quemlibet, etiam non subditum, & contradicente v.g. Pontifice, validè ordinet, ut proprio loco dicitur.

Nec quempiam moveat, quod olim scripsit Innoc. III. Lucio Vicario suo apud Constantinopolim constituto (& refertur cap. quanto 4. de Consuetudine) Pervenit ad audientiam nostram, quòd quidam simplices Sacerdotes apud Constantinopolim ea Sacramenta presumant, fidelibus exhibere, quæ ab Apostolorum tempore fuerunt solis Pontificibus reservata, ut est Sacramentum Confirmationis, quod chrismando renatos soli debent Episcopi per manus impositionem conferre: ad excusandas excu-

siones in peccatis solam consuetudinem præcedentes.

Et infra: Discretionis tue mandamus, quatenus omnibus Presbyteris districte prohibeas, ne talia de cetero sua temeritate presumant, quæ licet non sint à fidelibus contemnenda: tutius tamen est, ea sine periculo ex necessitate (quæ legem non habet) omittere, quam ut ab his, quibus ea conferre non licet, ex temeritate (quæ lege damnatur) non sine gravi periculo inane conferantur; cum umbra quadam offendatur in opere, veritas autem non subeat in effectu.

Hæc, inquam, neminem movere debent; quia ut notat Pontius parte 4. c. 5. n. 13. loquitur de solis Presbyteris Latinis, qui illo tempore dominabantur Constantinopoli, ut Historici tradidere, inquit ille.

Probat autem ista interpretatio, quia extat lib. 2. Epist. Innoc. quadam Epistola ad omnes Latinos tam Clericos quam laicos apud Constantinopolim constitutos, ut legato Apostolico obtemperent.

Extat etiam simul alia ejusdem Innoc. Epist. ad Lucium Vicarium suum in illis partibus, ex qua Epistola textus ille desumptus videtur, ubi inter alia, sequentia lego: Volentes igitur hæc & alia, quæ oculis Divinæ Majestatis offendunt, de agro domini extirpari, discretionis tue per Apostolica scripta precipiendo mandamus, quatenus omnibus Latinis Presbyteris, apud Constantinopolim constitutis districte prohibeas, ne talia de cetero sua temeritate presumant &c. Quid clarius?

Hanc interpretationem non patitur Innoc. IV. qui in litteris ad Episcopum Tusulanum Apostolica Sedis legatum in Regno Cypri (quæ extat apud Cherubinum bulla 14. edita anno 1254. 2. Non. Martij Pontificatus Innoc. anno 11.) §. 3. n. 4. sic statuit: Sols Episcopi consignem Chrismate in frontibus baptizatos, quia huius unctio non debet nisi per Episcopos exhiberi.

Sols, inquam, Episcopi, utique Greci in Regno Cypri commorantes, inter quos ex una parte, & Archiepiscopum Nicosensem & ejus Suffraganeos Latinos ex alia, exorta fuerat controverfia de quibusdam certis articulis. Et patet manifestè ex n. 1. illius §. 3. qui sic incipit: Circa hæc itaque sic de liberatio nostra resedit, ut Greci eiusdem Regni in unctioibus &c.

Quid igitur? Non dubium quin in potestate Pontificis sit, consuetudinem illam prohibere, & prohibendo cassare & annullare, quod vi illius attentatum fuerit. Putat tamen Pontius, quandoquidem ille litteræ solum data fuerint pro regno Cypri, toto fere oriente contrarium observante, legatum Pontificis propter scandalum noluisse decretum

63.

Commissio facta Sacerdoti respicit subditum ministrum, & subditos quibus ministratur.

Confirmatio à simili.

64.

Epist. Innoc. III. ad Lucium Vicarium apud Constantinopolim.

decretum promulgare, neque executioni mandasse, eò quòd fieri commodè non posset.

Sed hæc mera conjectura est; promulgatum fuerit vel non; solum inde sequitur à tempore promulgationis in illo Regno Presbyteros non potuisse validè confirmari; neutiquam autem consuetudinem antecedentem fuisse illegitimam.

66. Similiter respondetur ad Clementem VIII. qui in brevi quadam instructione super aliquibus ritibus Græcorum (habetur apud Cherubinum Bulla: Sanctissimus Dominus noster 34. edita 1595. die 31. mensis Augusti, Pontificatus ipsius anno 4.) primò omnium decernit: Presbyteri Græci baptizatos Chrismate in fronte non consignent.

Notandum autem illam instructionem directam fuisse ad Episcopos Latinos; in quorum Diocæsihus Græci, vel Albanenses Græco ritu viventes, debebant, & per consequens illam prohibitionem factam fuisse solis Presbyteris Græcis inter Latinos commorantibus. Probè enim sciebat Pontifex in Græcia valde difficile fore, ut ea constitutio acceptaretur à Græcis Presbyteris inter Græcos degentibus. Atque ut ad omnes omnino directâ fuisset, ad summum sequitur ab illo tempore & deinceps confirmationem istorum Presbyterorum fuisse invalidam.

67. Nec obstat quòd ibidem secundo loco statuit Pontifex dicens: Episcopi Latini infantibus seu alios baptizatos, à Presbyteris Græcis de facto Chrismate in fronte consignatos, confirmant; quoniam loquitur de infantibus & alijs baptizatis subiectis Episcopis Latinis, Quis autem dederat Presbyteris Græcis commissionem confirmandi sibi non subditos?

Deinde Græcis aut omnibus, aut saltem aliquibus tota potestas confirmandi à Phœtiano tempore adempta fuerat. Quia tamen dubitari poterat an postea non fuisset restituta, propter eam, quæ habetur in fine Concil. Florent. de quibus supra, addidit Pontifex: Tutius videtur ut cum cautela & sub conditione id faciant, videlicet, Nisi si non es confirmatus, ego consigno te signo crucis, & confirmo te Chrismate salutis in Nomine Patris & Filij & Spiritus sancti. Præsertim verò cum verisimiliter dubitari potest, quòd ab Episcopis Græcis fuerim baptizati, per consequens validè confirmati, cum illo tempore utrumque Sacramentum simul conferri soletur.

Prudenter itaque Clemens voluit repeti Sacramentum Confirmationis, saltem sub conditione; tum propter dubietatem com-

missionis sive à Pontifice, sive etiam ab Episcopis, quos ritè ordinatos vehementer ambigi poterat; tum etiam propter incertam materiam, cum verum Chrisma apud ipsos rarissimum esset, sive ex defectu materia, sive ex defectu consecrationis à legitimo Episcopo.

Neque fortius urget quòd adducitur ex Bulla Pij IV. quæ incipit Romanus Pontifex, apud Cherubinum 74. editâ Anno 1564. die 16. Febr. Pontificatus anno 5. tum quia dirigitur ad Episcopos Latinos Regni Siciliae, in quorum diocæsihus commorabantur Græci: tum quia intentum Pontificis solum fuit subijcere Græcos jurisdictioni Ordinariorum circa ea, quæ Dei cultum & Sacramentorum administrationem animarumque salutem & hæresum extirpationem concernunt.

Colligo ex verbis sequentibus: Ut ipsi locorum Ordinarij quascunque Græcorum Ecclesias, Monasteria, Prioratus, & alia pia loca, tam secularia quam cuiusvis Ordinis regularis, eorumque Prælatos, etiam Episcopali, Archiepiscopali, ac maiori dignitate præfulgeant, nec non Abbates, Rectors, Ministros, & quasvis alias eiusdem nationis personas in suis civitatibus & diocæsihus consentientia, quoties opus fuerit, visitare, ac in illis ordinariam suam iurisdictionem, plenamque, & omnimodam superioritatem, in quæ Dei cultum, & Sacramentorum administrationem & animarum salutem, hæresumque extirpationem concernunt, exercere & exequi libere & licitè valeant.

Nota quòd attestatur: Reliquis ipsorum Græcorum in divinis, alijsque ritibus à Sede Apostolica approbatis, hæc non privilegij & gratij Apostolicæ intellus remanentibus. Jam autem ritus confirmandi per manus Presbyterorum apud Græcos videtur in Concilio Florent. per Eugenium approbatus.

Denique, ut finem imponam huic discussui, nullius momenti est, quòd aliqui opponunt ex literis Palæologi Imperatoris Græcorum missis ad Gregorium X. in Concil. Lugdunensi II. OEcumenico, ubi Imperator inter cætera sic ait: Tenet etiam & docet eadem sancta Romana Ecclesia septem Ecclesiastica Sacramenta, unum scilicet Baptisma, de quo dictum est supra, aliud est Sacramentum Confirmationis, quòd per manuum impositionem, Episcopi conferunt christizando, renatos. Quam esse veram sanctam, Catholicam & Orthodoxam fidem corde & ore proficitur.

Proficitur omnino, ut etiam Sacramentum Eucharistiæ in azimo confici, ibi: Sacramentum Eucharistiæ ex azimo conficit sancta, Romana Ecclesia. Num ideo in illo Concilio

saltem sub conditione.

68. Neque fortius urget bulla Pij IV.

Utpote directâ ad Latinos regni Siciliae,

Cum intentione subijcendi Græcos jurisdictioni Ordinariorum,

69. Multo minus urgent littere Palæologi Gregoriorum Imperatoris,

Profitemis Sacramentum Confirmationis conferri per Episcopos

Prudenter itaque Clemens voluit repeti Confirmationem.

Scriptum Innoce. II. conc. solis ad nos.

Finit.

Etiam in Concilio non legitur.

Prudenter itaque Clemens voluit repeti Confirmationem.

Concilio abrogatus fuit mos Græcorum conficiendi Eucharistiam in fermentato? Minimè.

Profitetur ergo Imperator Eucharistiam in aximo confici scilicet in Ecclesia Latina, & similiter in Ecclesia Latina conferri Sacramentum Confirmationis per manûs Episcoporum: Num propterea abrogata consuetudo Græcorum confirmandi per impositionem manuum Presbyterorum? Nequaquam.

Attendite verba, quibus Imperator concludit suam professionem: Rogamus magnam Sanctitatem vestram, ut Ecclesia nostra Græcorum dicat sanctum Symbolum, sicut dicebat hoc ante schisma usque in hodiernum diem, ut permancamus in ritibus nostris, quibus utebamur ante schisma, qui scilicet ritus non sunt contra supradictam fidem, nec contra divina precepta, nec contra doctrinam novi & veteris Testamenti, nec contra sanctum Concilium universalem istorum Patrum approbatorum, à sanctis spirituali dominatione Sanctæ Romanæ Ecclesiæ celebratis. Hoc igitur non grave est vestre magnæ Sanctitati, nec massuetum, & nobis nunc difficile, propter infinitam multitudinem populi.

Porrò in rescripto Pontificis ad eundem Imperatorem, & alio ad ejus filium, nihil est, quod vel leviter indicet id, quod de ritibus conservandis exposcitur, fuisse denegatum: Immo fuisse indultum non parùm probatur ex confessione Eucharistiæ in fermentato.

Hæc de commissione Episcopali apud Ecclesiam Græcam, & consuetudine confirmandi per manûs Presbyterorum; qui plura voluerit adeat Basilium Pontium loco supra memorato.

Redeo ad commissionem Pontificiam, & quæro Primò, an si non liceat, saltem valeat sine justa causa? Secundò, an expiret morte committentis? Et Tertio, an alteri fieri possit quàm Sacerdoti? Ut autem ab illis, quæ faciliora sunt & magis certa incipiam: Respondeo ad 2. & 3.

CONCLUSIO V.

Commissio sive dispensatio Pontificia administrandi Sacramentum Confirmationis non expirat morte Pontificis. Nequit fieri alteri quàm Sacerdoti.

Posterioris partis ratio est; quia non legitur Papam aliquando illam potesta-

tem concessisse Clerico inferioris gradus, minùs laico. Quod argumentum negativum magis hæc obtinet, quàm in alijs materijs; quia ex praxi Ecclesiæ præcipuum sumitur argumentum asserendi, Pontificem validè hoc Sacramentum committere simplici Sacerdoti; ex illa quippe sola colligimus voluntatem Christi, quæ est ratio à priori.

Planè autem conveniebat, ut qui habet potestatem propinquam in corpus Christi verum, haberet saltem remotam in corpus fidei, Christi mysticum, etiam quoad ministerium hujus Sacramenti, quoniam licet non necessarium per se, interdum tamen per accidens, & semper valde expediens utilitati fidelium.

Si inferas: ergo etiam habet potestatem remotam ordinandi Sacerdotes, vel Diaconos.

Resp. neg. conseq. quia nullibi legitur illis concessa talis potestas propinqua, saltem conferendi Ordinem sacrum Sacerdotij nam de Ordine Diaconatus, aliqui dubitant; & nos cum illis, ut proprio loco videbimus. Deinde par non habet potestatem in parem; & Diaconus cum sit immediatus minister Episcopi, ab illo congruit eligi, & non ab inferiori.

Nec obstat quòd unus Episcopus ordinet alium, quoniam nullus datur ipso superior; & ita fieri posse docet praxis Ecclesiæ.

Venio ad priorem partem, cujus ratio petitur ex cap. Si super gratia 11. de Offic. deleg. in 6. ubi generaliter statuitur gratiam (qualis est præles commissio) non expirare morte concedentis ibi: *Ut sicut ipsa gratia licet nondum sit in eius executione processum morte non perimitur concedentis; sic nec etiam re integrè perimatur executoribus data potestas, quam veluti gratia predicta accessoriam, naturam sequi congruis principalis* Ubi cum jus non distinguat, nec nos debemus distinguere, nisi ratio cogat.

Et quamvis jura videantur loqui in casibus particularibus, tamen non utuntur ratione aliquâ pertinente ad solos illos casus; sed magis formâ concessionis, quæ in omnibus est eadem. Quæ ergo ratio istius juris? Ne gratiam eandem vel reddi quandoque omnino inuilem, vel ipsius effectum in tempus longius (cum illius dispendio cui facta extitit) differri contingat. Ita Bonifac. VIII.

Cæterùm quòd aliqui dicunt, textum illum loqui in materia beneficii, fallum esse probant verba textus: *Si super gratia cuiquam ab Apostolica sede facta executoris fuerint deputati, æquum esse censemus, ut sicut ecc. ut supra;*

Quis loquitur de Ecclesia Latina.

Unde expicit conservationem veterum rituum.

Quæ non fuit negata à Pontifice, sed potius indulta, ut patet ex confessione Eucharistiæ in fermentato.

70.

71. Commissio Confirmas.